

ФАКТОРИ СЕРЕДОВИЩА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ

Анотація

Дослідження присвячено теоретичному аналізу факторів середовища функціонування логістичної системи, які безпосередньо впливають на просування матеріального й супутніх потоків, що вимагає врахування їх впливу для забезпечення ефективного функціонування суб'єкта господарювання. Виявлено, що середовище функціонування поділяється на внутрішнє і зовнішнє. Доведено, що міжнародне економічне середовище характеризується рівнем економічного розвитку; станом економік, розвитком економічної інтеграції та ринків визначених країн. На національне економічне середовище впливає рівень розвитку продуктивних сил, стан техніки та технологій, принципи розподілу, перерозподілу та споживання благ, ресурсний потенціал. Міжнародне економічне середовище також впливає на макрологістичне середовище, яке характеризується нормативною базою, кон'юнктурою ринку, макрологістичною інфраструктурою та політичною ситуацією. Мезологістичне середовище (середовище галузі) складається під впливом макро- та національного середовищ. Перспективою подальших досліджень є визначення сили впливу кожного фактора та її врахування при стохастичному моделюванні логістичних систем.

Ключові слова: фактори середовища функціонування, внутрішнє середовище, зовнішнє середовище, міжнародне економічне середовище, національне економічне середовище, макрологістичне середовище, мезологістичне середовище.

М.И. Иванова, к.э.н., доцент,
Государственное высшее учебное заведение
«Национальный горный университет», г. Днепр

ФАКТОРЫ СРЕДЫ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ЛОГИСТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ

Аннотация

Исследование посвящено теоретическому анализу факторов среды функционирования логистической системы, которые влияют на продвижение материального и сопутствующих потоков, и требуют учета их влияния на эффективное функционирование предприятия. Выявлено, что среда функционирования делится на внутреннюю и внешнюю. Доказано, что международная экономическая среда характеризуется уровнем экономического развития; состоянием экономик, развитием экономической интеграции и рынков конкретных стран. На национальную экономическую среду влияет уровень развития производительных сил, состояние техники и технологий, принципы распределения, перераспределения и потребления благ, ресурсный потенциал. Международная экономическая среда также влияет на макрологистическую среду и характеризуется нормативной базой, конъюнктурой рынка, макрологистической инфраструктурой и политической ситуацией. Мезологистическая среда (среда отрасли) формируется под влиянием макро- и национальной среды. Перспективой дальнейших исследований является определение силы влияния каждого фактора и его учета при стохастическом моделировании логистических систем.

Ключевые слова: факторы среда функционирования, внутренняя среда, внешняя среда, международная экономическая среда, национальная экономическая среда, макрологистическая среда, мезологистическая среда.

Постановка проблеми. Формування логістичних систем є дієвим механізмом забезпечення конкурентних переваг у складний період фінансово-економічної кризи в Україні. Саме логістичні системи забезпечують своєчасне виконання укладених контрактів із мінімальними витратами в найкоротший термін. Але фактори зовнішнього й внутрішнього середовища безпосередньо впливають на просування матеріального й супутніх потоків, що вимагає врахування їх впливу для забезпечення ефективного функціонування суб'єкта господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фактори зовнішнього й внутрішнього середовища, що безпосередньо впливають на логістичну систему досліджували такі вчені-економісти, як О. В. Єлетенко [3], В. О. Левченко [6], Н. С. Питуляк [5], Л. В. Сачинська [4], О. М. Сумець [1]. Однак, незважаючи на наявність значної кількості публікацій, спірними залишаються питання систематизації факторів середовища функціонування логістичної системи.

Формулювання цілей статті. Метою даного дослідження є комплексний теоретичний аналіз факторів середовища функціонування логістичної системи.

Виклад основного матеріалу. О. М. Сумець при дослідженні логістичних систем наполягає на врахуванні факторів середовища функціонування підприємства, під яким, з одного боку, автор пропонує розуміти складну соціально-економічну, організаційно-правову та політичну системи, що забезпечують, підтримують або гальмують розвиток його діяльності, а з іншого боку – обумовлюють специфічну сукупність зовнішніх і внутрішніх чинників прямого та опосередкованого впливу, які визначають умови функціонування та розвитку будь-якого підприємства (рис. 1) [1, с. 173].

Ми згодні із О. М. Сумцем, який середовище функціонування поділив на внутрішнє і зовнішнє. Внутрішнє середовище, за О. М. Сумцем, – це сукупність активних суб'єктів і сил, що діють на можливості підприємства встановлювати й підтримувати відносини успішного співробітництва із цільовими клієнтами. Внутрішнє середовище має кілька зрізів, кожен із яких можна охарактеризувати за допомогою певного переліку чинників, що можуть бути джерелом переваг і недоліків і які у сукупності дозволяють визначити потенціал і можливості підприємства стосовно організації і здійснення ефективної логістичної діяльності [1, с. 174].

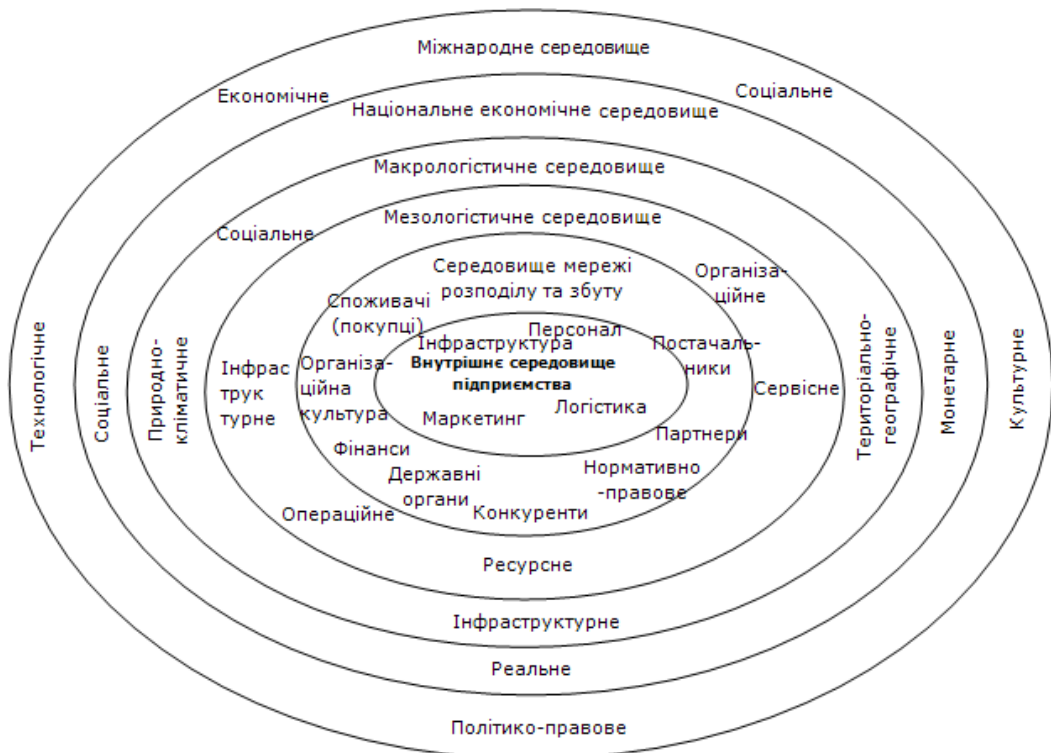

Рис. 1. Системна аналогова модель середовища функціонування підприємств*
*Джерело: удосконалено за [1, с.175]

До таких чинників перш за все дослідник відносить: виробничу, маркетингову і фінансову діяльність; ступінь реалізації логістики в межах господарювання підприємства; рівень загального і логістичного менеджменту; наявність логістичного персоналу з відповідною кваліфікацією; рівень сформованості логістичної системи і ступінь координації діяльності між її основними підсистемами і структурними підрозділами підприємства; складську діяльність; міжцехове транспортування та інші перевезення власним транспортом; наявність логістичного інформаційного центру й інформації, що циркулює у межах логістичної системи; ступінь управління потоковими процесами; систему управління відходами підприємства; наявність системи обліку, аналізу й контролю логістичних витрат; масштаби виробництва; форму співробітництва з партнерами; наявність власної мережі розподілу [1, с. 174]. До цих факторів доцільно додати географічне розташування суб'єкта господарської діяльності, розміри, спеціалізацію і наявність розподільчих або логістичних центрів [2, с. 11].

О. В. Єлетенко при дослідженні логістичних систем наполягає на врахуванні мінливих умов зовнішнього середовища, до яких автор

відносить: зміни попиту на ті чи інші товари та послуги, вихід з ладу технологічного обладнання, зміни транспортних тарифів, введення або виведення з ладу тих чи інших транспортних каналів, зміни в відсоткових ставках кредитування тощо [3, с. 497].

Л. В. Сачинська стверджує, що логістична система повинна стійко працювати при допустимих відхиленнях параметрів і зовнішнього середовища (при коливаннях ринкового попиту, змін умов постачань матеріальних ресурсів, варіаціях транспортних тарифів, здатна відповісти швидким постачанням необхідного товару). При значних коливаннях зовнішнього середовища логістична система повинна пристосовуватися до нових умов, міняючи програму функціонування, параметри і критерії оптимізації [4, с. 125].

Н. С. Питуляк процеси зовнішнього середовища, які впливають на діяльність підприємства, поділяє на процеси прямого впливу (споживання, постачання, посередництво, конкуренція, контактна аудиторія) та процеси непрямого впливу (закономотворчі, демографічні, техніко-технологічні, природно-екологічні, економічні, політичні, соціально-культурні, наукотворчі) [5, с. 234-235].

За В. О. Левченко зовнішнє середовище складається із постачальників, споживачів, державних органів та інститутів й недержавних інститутів інфраструктури. Логістична система підприємства, у свою чергу, включає організаційно-управлінську (альтернативні напрями досягнення поставлених цілей; функції та методи управління логістичною системою; механізми управління логістичною системою; критерії оцінки ступеня досягнення цілей логістичної системи), функціональну (постачання, виробництво, транспортування, складування, збут), інфраструктурну (інформаційна, організаційна, забезпечувальна складова), ресурсну (матеріальні, фінансові, інвестиційні, трудові, інформаційні ресурси) підсистеми, які поєднані з метою досягання стратегічних та тактичних цілей функціонування логістичної системи [6, с. 213].

Зовнішнє середовище характеризується сукупністю таких чинників, що формують довгострокові плани логістичної діяльності підприємства і, зокрема, певні умови та обмеження функціонування його логістичної системи [1, с. 174]. Усі зв'язки підприємства формуються під впливом мезологістичного середовища, яке, в свою чергу, залежить від макрологістичного, на яке впливає національне, що знаходиться під впливом міжнародного (рис. 2). У свою чергу, ці зв'язки безпосередньо впливають на логістичну систему.

Так, міжнародне економічне середовище, що впливає на логістичну систему підприємства характеризується рівнем економічного розвитку;

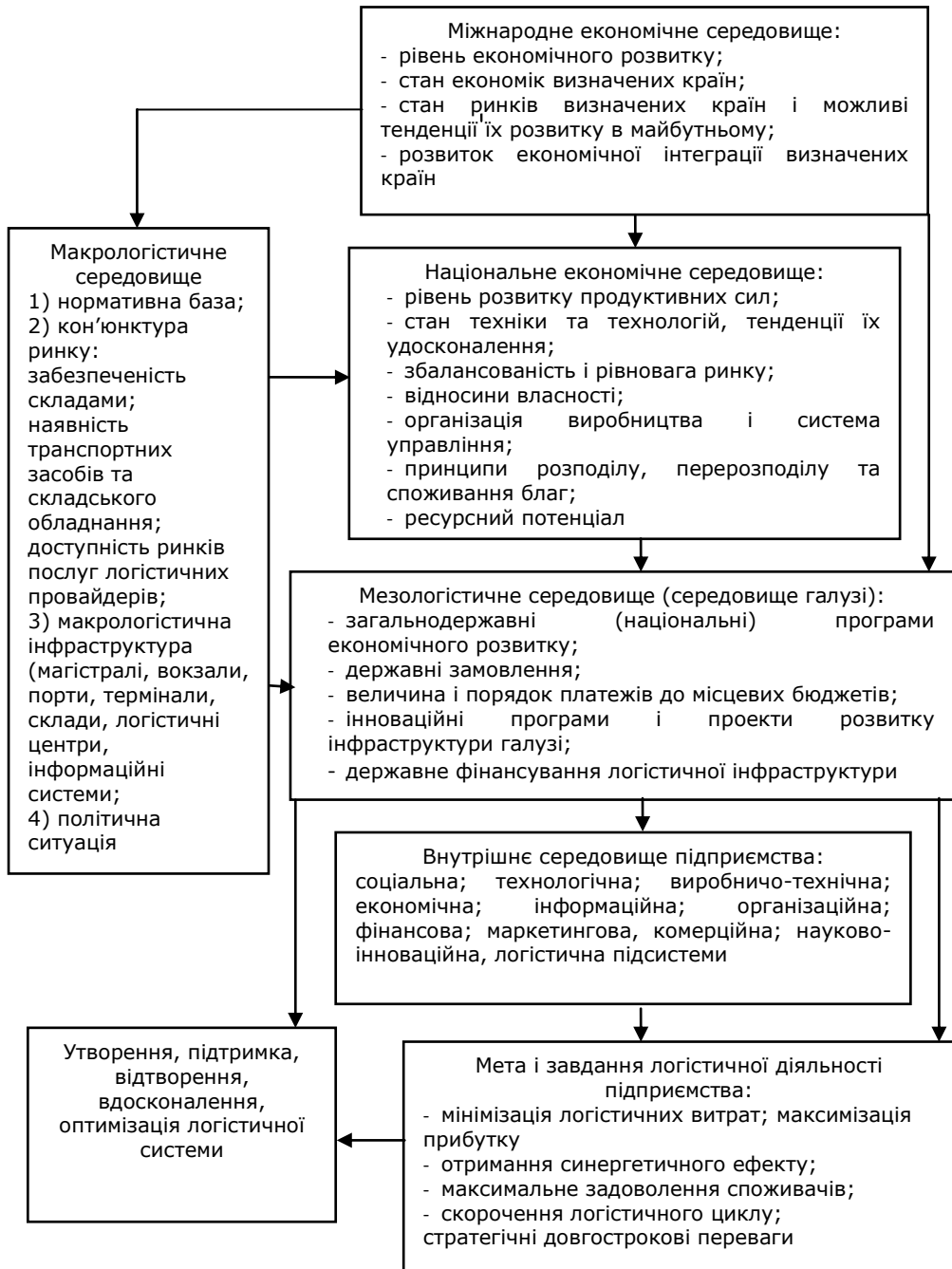

Рис. 2. Вплив внутрішнього і зовнішнього середовища на логістичну систему підприємства*

*Джерело: систематизовано автором

станом економік визначених країн; станом ринків визначених країн і можливими тенденціями їх розвитку в майбутньому; розвитком економічної інтеграції визначених країн.

Рівень розвитку продуктивних сил; стан техніки та технологій, тенденції їх удосконалення; збалансованість і рівновага ринку; відносини власності; організація виробництва і система управління; принципи розподілу, перерозподілу та споживання благ; ресурсний потенціал – це фактори, які впливають на національне економічне середовище.

Як було сказано вище, окрім національного, міжнародне економічне середовище впливає й на макрологістичне середовище, яке можна охарактеризувати нормативною базою, кон'юктурою ринку, макрологістичною інфраструктурою та політичною ситуацією.

Мезологістичне середовище (середовище галузі) складається під впливом макро- та національного середовищ та включає загальнодержавні (національні) програми економічного розвитку; державні замовлення; величина і порядок платежів до місцевих бюджетів; інноваційні програми і проекти розвитку логістики галузі; державне фінансування логістичної інфраструктури.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки: фактори зовнішнього й внутрішнього середовища безпосередньо впливають на просування матеріального й супутніх потоків, що вимагає врахування їх впливу для забезпечення ефективного функціонування суб'єкта господарювання. Середовище функціонування поділяється на внутрішнє і зовнішнє. Міжнародне економічне середовище, що впливає на логістичну систему підприємства, характеризується рівнем економічного розвитку; станом економік, розвитком економічної інтеграції та ринків визначених країн. На національне економічне середовище впливає рівень розвитку продуктивних сил, стан техніки та технологій, принципи розподілу, перерозподілу та споживання благ, ресурсний потенціал. Міжнародне економічне середовище також впливає на макрологістичне середовище, яке характеризується нормативною базою, кон'юктурою ринку, макрологістичною інфраструктурою та політичною ситуацією. Мезологістичне середовище (середовище галузі) складається під впливом макро- та національного середовищ. Перспективою подальших досліджень є визначення сили впливу кожного фактора та її врахування при стохастичному моделюванні логістичних систем.

Список використаних джерел:

1. Єлетенко О. В. Механізм управління логістичною системою підприємства / О. В. Єлетенко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2008. – № 628. – С. 494-498.
2. Иванова М. И. Применение логистического подхода к управлению промышленным

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

предприятием // Вестник Поволжского государственного технологического университета. Серия «Экономика и управление». – 2015. – № 1(25). – С. 5-16.

3. Левченко В. О. Теоретичні аспекти формування логістичної системи підприємства / В. О. Левченко // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2013. – Т. 18, Вип. 1(1). – С. 211-215.

4. Питуляк Н. С. Удосконалення процесів формування системи логістики підприємств / Н. С. Питуляк // Механізм регулювання економіки, економіка природокористування, економіка підприємства та організація виробництва. – 2009. – № 3 (42). – Т. 2.–С. 230 – 237.

5. Сачинська Л. В. Вплив логістичних витрат та ефективність діяльності машинобудівного підприємства / Л. В. Сачинська // Збірник наукових праць «Економічні науки». – Випуск 7 (25). – Ч.3. – Луцьк, 2010. – С. 124– 134.

6. Сумець О. М. Системна модель середовища функціонування підприємств олійно-жирової галузі як основа організації їх логістичної діяльності / О. М. Сумець // Економічний форум. – 2015. – № 1. – С. 171-178.

Marina Ivanova, Candidate of Economic Sciences, associate professor,
State higher educational establishment "National Mining University",
Dnipro

ENVIRONMENTAL FACTORS OF LOGISTICS SYSTEM FUNCTIONING

Abstract

The study is devoted to theoretical analysis of environmental factors of logistics system functioning; which directly affect the advancement of material and collateral flows that requires the consideration of their influence in order to ensure an effective functioning of an entity. It has been revealed that the operational environment is divided into internal and external ones. It has been proved, firstly, that international economic environment is characterized by the level of economic development; the state of economies; the level of economic integration, and market conditions in the countries under consideration. Secondly, the domestic economic environment is affected by the level of productive forces development, conditions of engineering and technology, principles of distribution, redistribution and consumption of goods, and resource potential. Thirdly, international economic environment also affects macro logistics environment characterized by regulatory framework, market conditions, macro logistics infrastructure and political situation. Fourthly, meso-logistics environment (sector environment) is formed under the influence of macro- and meso-logistics environments. The prospect of further research is to assess the impact of each factor and to find the ways of their including in stochastic modeling of logistics systems.

Keywords: environmental factors of functioning, internal environment, external environment, international economic environment, national economic environment, macro logistics environment, meso-logistics environment.

References:

1. Yeletenko, O.V. (2008). The mechanism of logistics management system enterprise. *Visnyk Natsional'noho universytetu "L'vivs'ka Politehnika" [Proceedings of the National University "Lviv Polytechnic"]*, vol. 628, pp. 494-498 (in Ukr.).
2. Ivanova, M.I. (2015). Application of logistic approach to the management of the industrial enterprise. *Vestnik Povolzhskogo gosudarstvennogo tehnologicheskogo universiteta. Seriya "Jekonomika i upravlenie" [Bulletin of the Volga State Technological University. A series of "Economics and Management"]*, vol. 1(25), pp. 5-16 (in Russ.).

3. Levchenko, V.O. (2013). Theoretical aspects of logistics system enterprise. *Visnyk Odes'koho natsional'noho universytetu. Ekonomika [Bulletin of the Odessa National University. Economy]*, vol. 1(1), № 18, pp. 211-215 (in Ukr.).

4. Pytuliak, N.S. (2009). Improving the processes of formation of logistics enterprises. *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky, ekonomika pryrodokorystuvannya, ekonomika pidpryiemstva ta orhanizatsiia vyrobnytstva [Mechanism of economic regulation, environmental economics, business economics and organization of production]*, vol. 3 (42), № 2, pp. 230-237 (in Ukr.).

5. Sachyns'ka, L.V. (2010). The impact of logistics costs and efficiency of the machine-building enterprise. *Zbirnyk naukovykh prats' "Ekonomichni nauky" [Proceedings of "Ekonomichni science"]*, vol. 7 (25), № 3, pp. 124-134 (in Ukr.).

6. Sumets', O.M. (2015). System model medium enterprises functioning oil and fat industry as the basis of their logistics activities. *Ekonomichnyj forum [Economic Forum]*, vol. 1, pp. 171-178 (in Ukr.).

УДК 334

П.І.Шилепницький, д.е.н., професор,
Д.Г. Михайлина, к.е.н., доцент, **М. В. Ляхович**,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
м.Чернівці

ХАРАКТЕРИСТИКА КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Анотація

Стаття присвячена проблемі розробки концепції розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Інфраструктура загального користування та надання пов'язаних послуг стосовно вимог сьогодення повинні стати передумовою економічного зростання та забезпечення сталого розвитку держави. Як показує світовий досвід, з огляду на бюджетні обмеження, чільне місце в цьому процесі належить співпраці держави та приватного бізнесу у формі державно-приватного партнерства. Основоположним документом розбудови ДПП в країні має стати концепція розвитку державно-приватного партнерства в Україні. У роботі надається характеристика інвестиційного клімату України. Проаналізована діюча Концепція розвитку державно-приватного партнерства на 2013-2018 роки, виявлені її недоліки. Також запропоновано новий підхід до формування та можливу структуру концепції розвитку державно-приватного партнерства.

Ключові слова: державно-приватне партнерство (ДПП), держава, приватний сектор, інфраструктура загального користування, інфраструктурні послуги, концепція розвитку державно-приватного партнерства.